

DATE DESPRE FAUNA DE LEPIDOPTERE A JUDEȚULUI SATU MARE

A. SZABÓ

Pe teritoriul județului Satu Mare, sînt reprezentate principalele unități de relief: munte, deal și cîmpie. În această zonă munții (de 600—1 201 m) ocupă o mică parte, fiind situați la marginea estică și sud-estică a acestuia. Munții Oașului și Gutâiului sînt așezați în partea estică a zonei, iar Culmea Codrului este situată în partea sud-estică. Sînt acoperiți cu păduri de foioase și cu pajiști naturale și secundare. Zona de piemont se găsește în partea sudică și sud-estică a județului; această parte este împădurită. Regiunea de cîmpie reprezintă formă dominantă de relief. Se găsește în partea de nord și de vest. Aici în trecut pădurile ocupau suprafețe mult mai întinse.

Suprafața ocupată de pășuni și finețe naturale a fost redusă. În locul fostei mlaștini Ecedea, apar soluri turboase. Principalele esențe lemnoase ale zonei de cîmpie sînt: stejarul (*Quercus robur*), în asociație cu alte specii lemnoase: carpenul, frasinul, ulmul de cîmpie, păducelul etc. Pe terenuri defrișate și în stațiuni cu vegetație ierboasă apar în masă unele specii de plante ca: *Pteridium aquilinum*, *Sanguisorba officinalis*, *Aristolochia clematilis* etc., care facilitează prezența unei bogate faune de lepidoptere în aceste locuri. În partea vestică a județului, pe soluri nisipoase, trăiesc plante arenicole și psamofile specifice, cum sînt: *Euphorbia seguieriana*, *Fesluca vaginalis*, *Kochia laniflora*, *Polygonum arenarium* etc. În aceste biotopuri trăiesc mai ales heterocere interesante, inclusiv molii, care nu se găsesc în celelalte zone ale județului.

Județul Satu Mare are un climat temperat continental-moderat, local existînd și variații topoclimatice specifice.

Studiul lepidopterelor prezintă un interes deosebit din punct de vedere zoogeografic, bioecologic și din punct de vedere al protecției lor. Prezentăm în continuare speciile pe care le considerăm remarcabile pentru teritoriul cercetat.

LEPIDOPTERE CARACTERISTICE JUDEȚULUI SATU MARE

1. *Macrochila rostrata* Hbn. (9).
2. *Bradyptesis appendiculata* Esp. (9).
3. *Cosmotriche polatoria* L. (10).
4. *Heteropterus morpheus* Pall. — Mujderi, 24 VI 1975; pădurea Noroieni 5 VII 1979; Săcășeni etc.
5. *Lycaena helle* Schiff. (8).
6. *Maculinea teleius* Bergst. (syn. *cuphemus* Hbn.) (10).
7. *Argynnis laodice* Pall. (5).
8. *Diachrysis zosimi* Hbn. (10).

Fig. 29. Harta de răspindire a lepidopterelor caracteristice jud. Satu Mare (cifrele de pe hartă corespund cu cele din text).

9. *Hyssia cavernosa* Ev. (10).
10. *Porphyrinia noctualis* Hbn. (syn. *paula* Hbn.) (9).
11. *Actinotia radiosa* Esp. (9).
12. *Zerynthia polyxena* Schiff. — Turulung (10); Botiz, Satu Mare, Mofitinu Mic, Cămin, Hotoan etc.

SPECII DE LEPIDOPTERE COLECTATE ÎNTR-O SINGURĂ STAȚIUNE ÎN JUDEȚUL SATU MARE

1. *Chamaesphecia hungarica* Tom. — Piru Nou, 23 V 1981 (leg. I. Szabo).
2. *Chamaesphecia palustris* Kautz. — Piru Nou. 27 V 1981, 7 VI 1981.
3. *Algedonia luctualis* Hbn. — Măjdeni, un exemplar 1 VI 1975.
4. *Ethmia lugubris multidentata* Căpușe et Szabo (1).
5. *Zygaena laeta* Hbn. — Foieni, 1 exemplar 1 VIII 1984 (leg. I. Szabó).

6. *Epione vespertaria* F. — Turulung (10).
 7. *Calocalpe undulata* L. — Negrești-Oaș valca Turului, 1 exemplar, 2 VII 1976.
 8. *Chariaspilates formosaria* Ev. — Mujdeni, 1 exemplar, 23 VII 1973. (leg. I. Szabó).
 9. *Schinia cardui* Hbn. — Foieni, în august-septembrie mai multe exemplare.
 10. *Chrysoptera C-aureum* Kn. — Turulung (10) — 1 exemplar.
 11. *Leplidea morsei major* Grund. — Sărăuad-pădure, 2 exemplare, 25 VII 1974, 17 V 1985 (leg. I. Szabó).
 12. *Heodes alciphron* Rott. — Certeze mlaștini Brebu, 23 VI 1983 (leg. I. Szabó).
 13. *Lycaena helle* Schiff. — Mujdeni (8).
 14. *Everes alcetas* HfMGG. — Satu Mare, Pădurea Mare, multe exemplare, 23 V 1974, 21 V 1980, etc.
 15. *Everes decoloratus* Stgr. — Viile Satu Mare, 1 exemplar, 14 VIII 1983.
 16. *Limenitis populi* L. — Negrești-Oaș, 23 VI 1983 (leg. I. Szabó).
 17. *Euphydryas aurinia* Rott. — Mujdeni, mai—iunie 1976, 1975, 1980.
 18. *Hyponephele lycaon* Rott. — Negrești-Oaș, malul Turului, 26 VII 1976, 12 VIII 1976.

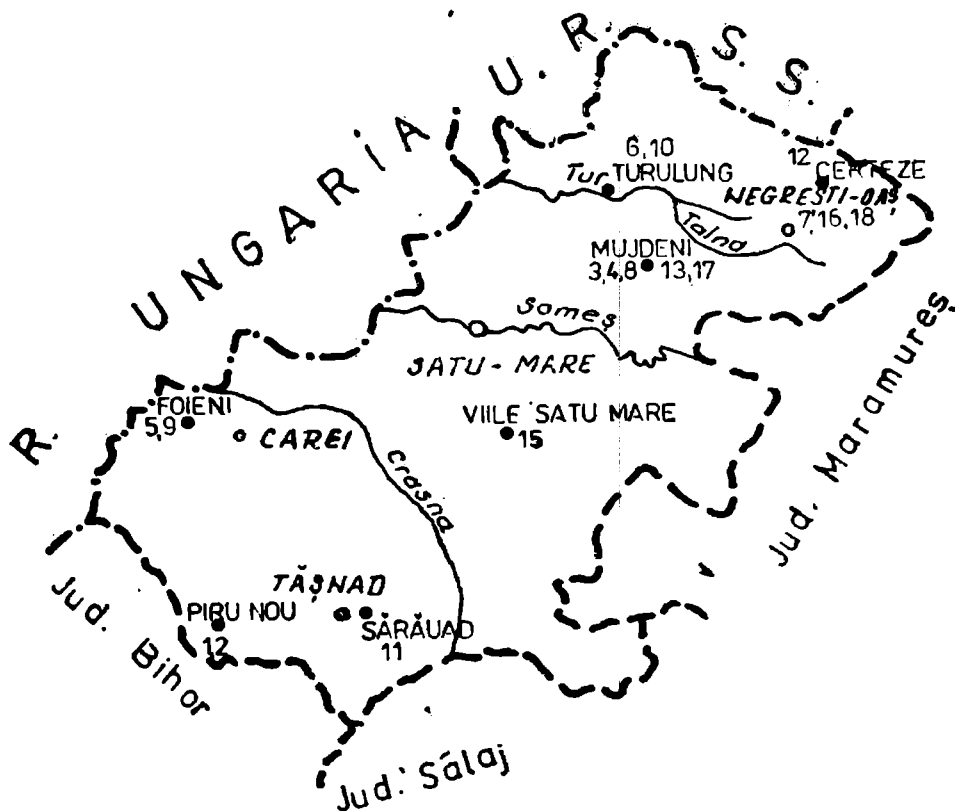

Fig. 30. Harta de răspindire a lepidopterelor colectate într-o singură stațiune în jud. Satu Mare (cifrele de pe hartă corespund cu cele din text).

Pe lângă speciile amintite remarcăm și prezența altora, care au fost colectate, în următoarele stațiuni:

— *Maculinea alcon* Schiff. — Muijeni, 4 VIII 1975, a fost observată și la Turulung;

— *Hypoxystis plubiaria* F. — a fost găsită în decursul mai multor ani, în luna iulie, în pădurea Noroieni;

— *Neptis sappho* Pall. (syn. *aceris* Esp.) și *Euphydryas maturna* L. — se găsesc în mai multe stațiuni cu păduri întinse;

— *Brinlesia circe* F. — Săcășeni, 25 VII 1976; pădurea Noroieni, 1 exemplar, 2 VII 1987 (leg. I. Szabó).

— *Hipparchia fagi* L. — Săcășeni, 25 VII 1976; a mai fost observată și la Ghirișa, Sărauad, Viile Satu Mare și Negrești-Oaș;

— *Melitaea trivia* Schiff. — Viile Satu Mare, 1 exemplar, 31 VII 1976 (leg. I. Szabó); Turulung-Vii, 2 exemplare, 8 VIII 1988 (leg. I. Szabó);

— *Lemonia dumi* L. — Turulung (10) — aici este destul de frecventă;

— *Melitaea phoebe* Schiff. — a fost colectată în mai multe stațiuni: Satu Mare lângă Pădurea Mare, Viile Satu Mare, Pădurea Noroieni, Turulung;

— *Colias myrmidone* Esp. — Foieni (9); pădurea Sărauad, 2 exemplare, 7 V 1986 (leg. I. Szabó). Deoarece în urma cercetărilor recente această specie a fost colectată în mai multe stațiuni din România, prezentăm arealul ei de răspândire pe hartă (fig. 31).

Cercetările lepidopterologice din județul Satu Mare, care au fost începute relativ târziu, au scos la iveală prezența mai multor rarități faunistice. Cu toate că teritoriul este modificat substanțial în urma unor activități antropice, se păstrează și în prezent mai multe stațiuni, unde se găsesc un număr însemnat de specii demne de remarcă. Dintre acestea mai multe specii au o importanță zoogeografică majoră. Remarcăm în acest sens câteva lepidoptere pe care le

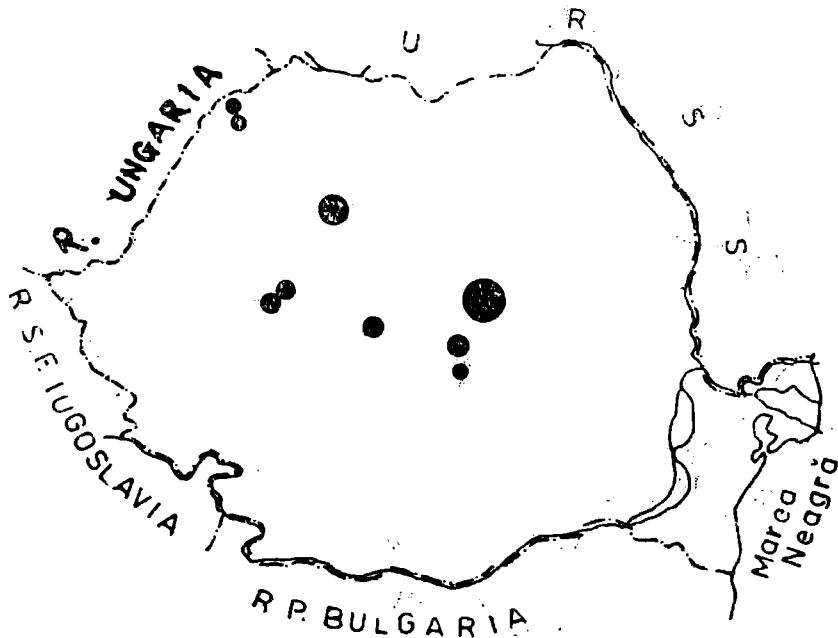

Fig. 31. Arealul de răspândire a speciei *Colias myrmidone* Esp. în România.

considerăm caracteristice județului Satu Mare, datorită faptului că aici au fost colectate într-un număr mult mai însemnat, decât în celelalte ținuturi ale țării. Considerăm că, stațiunea de la Mújdeni unde apare specia *Lycaena helle* Schiff., respectiv cea de la Foieni în care se găsește o serie de lepidoptere rare, ar merita o atenție deosebită din punct de vedere al protecției lor.

BIBLIOGRAFIE

1. CĂPUȘE I., SZABÓ I., 1983, *Ethmia lugubris multidentata* n. ssp. (Lep. Ethmiidae), Institut de Spéologie „Emile Racovitză”, Bucharest, p. 1—8.
2. GOZMÁNY L., 1968, Nappali lepkék — Diurna, 15 füzet, Fauna Hungariae, XVI, Budapest.
3. KOCH M., 1972, Eulen, Band III, Wir bestimmen Schmetterlinge, Leipzig.
4. KÖNIG F., 1975, Catalogul colecției de lepidoptere a Muzeului Banatului, Comitetul de cultură și educație socialistă, Județul Timiș, Muzeul Banatului, Timișoara.
5. MOLDOVEANU M., DELY V., 1982, *Argynnis* (*Argyronome*) *laodice* Pall. en Transylvanie (Roumanie), St. Com., vol. II, Reghin.
6. NICULESCU E. V., 1963, Insecta, vol. XI, fasc. 6, Lepidoptera, Fam. Pieridae, Edit. Acad. R.P.R., București.
7. POPESCU-Gorj A., 1974, Nouvelles données pour la connaissance de la faune de lépidoptère de Roumanie, Travaux Mus. Hist. Nat. „Gr. Antipa”, Bucharest.
8. SZABÓ A., 1982, Contribuții privind răspândirea în România a speciilor *Lycaena helle* Schiff. și *Philotes bavius* Ev. (Lepidoptera, Lycaenidae), St. Com., vol. II, Reghin, p. 299—306.
9. SZABÓ A., 1986, Date noi referitoare la cîteva specii de lepidoptere de pe terenurile nipoase de la Foieni (jud. Satu Mare), Lucr. celei de a III-a Conf. de entomol. (Iasi, 20—22 mai 1983), p. 129—132.
10. SZABÓ A., 1986—1987, Studiul faunei de macrolepidoptere din împrejurimile localității Turulung (Județul Satu Mare), St. Com., Satu Mare, VII—VIII, p. 427—446.

DATEN ÜBER DIE LEPIDOPTERENFAUNA DES KREISES SATU MARE

ZUSAMMENFASSUNG

A. SZABÓ

Die vorliegende Arbeit behandelt die interessantesten Arten der Schmetterlingsfauna des Kreises Satu Mare aus faunistischem und tiergeographischem Standpunkt, u.zw. die folgenden Arten: *Lycaena helle* Schiff., *Maculinea teleius* Bergstr., *Heteropterus morpheus* Pall., *Diachrysia zosimi* Hbn., *Hyssia cavernosa* Ev., *Acinotia radiosa* Esp., *Porphyriina noctualis* Hb., *Philudoria potatoria* L., *Argynnis laodice* Pall. Diese sind die wichtigsten Charakterarten des Kreises Satu Mare welche in den anderen Kreisen des Landes nur an wenigen Stellen beobachtet oder gesammelt wurden.

•

In der ersten beigelegten Landkarte sind die Ortschaften eingezeichnet wo diese Arten vorkommen. Die zweite zeigt einige Arten die nur in einem bestimmten Biotop zuhause sind, auf der dritten Landkarte ist das Areal der Art *Colias myrmidone* Esp. eingezeichnet mit den neuesten Daten aus dem Kreis Satu Mare.